

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

III. Quæ sit formalis ratio subsistentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

suppositi, quæ nimiam arguit perfectionem, cum tot accidentalibus compositionibus, quo enim est suppositum substantialiter simplicius, eò simplicius est accidentaliter. & pauciores habet accidentales compositiones. Fateor nos non posse certo numero metiri quot compositiones accidentales componi possint cum simplicitate suppositi, cum etiam si daretur suppositum substantialiter simplex non esset omnino simplex accidentaliter, sed aliquas haberet compositiones, licet pauciores, quàm aliud substantialiter compositum, idè quæ prædicta ratione intentum convincere non præsumo, sed probabiliter morali quadam coniectura suadere, quæ in re utrinque incerta suffragium posset addere sententiæ communi, cuius opposita non firmiori alia innititur ratione.

20 Probo eandem conclusionem à paritate suppositi humani, in quo anima rationalis spiritalis substantiam superadditam habet, ergo etiam totum còpletum spirituale eandem substantiam habebit superadditam. Ad rationem quæ huius illationis vis intendebatur infringi. Respond. in Angelis apertè cognosci deficere rationem corruptibilitatis, ex qua in substantiis materialibus compositionem agnoscimus ex materia, & forma, ac proinde non possumus circa compositionem istam à paritate arguere, quia constat nobis rationem illius, quod à paritate probare intendimus non esse eandem in utraque substantia. Ratio verb, ex qua in substantia materiali inferimus distinctionem ex natura, & substantia, videlicet, quia Verbum potest illis uniri hypostaticè, reperitur in Angelis ex mente Pauli iuxta multorum Patrum explicationem, vel saltem nobis non constat oppositum reperiri, sicuti nobis constat Angelos esse incorruptibiles, quod opponitur cum corruptibilitate, ex qua primò deducitur compositio essentialis ex materia, & forma.

21 Suadet etiam conclusio ex testimonio Pauli quod modo innuebam ad Hebræos 2. *Nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit*, quod licet multi ex Græcis Patribus interpretentur de voluntate redimendi, alij quàm plurimi ex Latinis apprehensionem hanc de unione hypostatica intelligunt, qui reici nullo modo possunt, tum propter ipsorum auctoritatem, tum quia Græci Patres, qui testimonium illud interpretantur de cura redimendi, non dissentiant à Latinis, cum utraque expositio possit componi, neque vna alteri contradicat: quibus positis sic arguo. Paulus effert beneficium factum naturæ humanæ per incarnationem ex eo, quod non fuit factum naturæ Angelicæ; ergo potuit fieri naturæ Angelicæ; ergo Verbum divinum potuit uniri naturæ Angelicæ; ergo natura Angelica habet substantiam distinctam. Probo consequentiam: ex eo, quod Verbum fuerit unitum naturæ humanæ inferitur naturam humanam habere substantiam distinctam: sed Verbum potuit uniri naturæ Angelicæ; ergo natura Angelica habet substantiam distinctam: Maiorem admittunt omnes: Minorem probavi ex Paulo iuxta explicationem Latinorum Patrum: Consequentiam probavi: Si Verbum de facto fuisset unitum naturæ Angelicæ, natura Angelica esset eadem quæ modò est, sed tunc inferretur habere substantiam distinctam; ergo modo idem eadem ratione inferitur. Neque alicuius est momenti quod ait Hurtadus, videlicet in multorum sententiâ Verbum potuisse assumere suppositum, & ita ratione supradicta nostram conclusionem non probari, quia non intendimus ratione prædicta conclusionem demonstrare, ita ut neq; iuxta aliorum principia aliqua possit reperiri solutio, sed iuxta illa quæ probabiliter defendimus per legitimam consequentiam conclusionem deducere. Mitto asserentes ratione supradicta re non probari ex eo quod Verbum potuerit assumere naturam retinentem propriam substantiam, destruere fundamentum, quo Patres & Concilia intulere in homine dari substantiam distinctam à natura, & hanc propriam substantiam carere in Christo, ex eo quod Verbum illi fuerit unitum.

22 De mente D. Thomæ in hac re tractat P. Soar, suprà n. 18. est enim difficile testimonium desumptum ex 1. p. q. 3. art. 3. ubi apertè videtur asserere in Angelis naturam non distinguì à substantia, quod sibi obiecit Caiet. 3. p. q. 4. art. 2. & tantum respondit Angelicum Doctorem nondum tractasse mysterium Trinitatis, & incarnationis cum prædictum scripsit articulum, & ideo non plene pertractasse distinctionem suppositi ab individua natura. Dignus de Angelico Doctore nostri Doctores loquuntur, cum quibus illum interpretor de natura in còmmuni respectu individui, quod

intellexit nomine suppositi, & docuit non distinguì à natura in communi. Adhibenda est necessariò hæc explicatio ne tantus Doctor sibi contrarius esse videatur, quibilibet à Verbo, possitque ita per unionem hypostaticam præsubstantiam à natura distinguì. Stat ergo pro sententiâ suprà tradita Angelicus Doctor, cuius auctoritas nihil semper magni ponderis est, & me totum trahit in questionem pro utraque sententiâ vrgenti ratione defuturâ, in qua ab Angelico Doctore, & communiori Theologorum sententiâ recedendum non est.

Obiicies contra præcipuam conclusionem, quæ diximus substantiam distinguì à natura. Si naturæ humanæ esset innata substantia superaddita natura humana Christi unita Verbo, & propria substantia spoliata esset violenta. Sed dici nequit violentam esse; ergo dicendum est naturæ humanæ non deberi substantiam superadditam. Respondet Hurtadus naturæ humanæ Christi nullam fieri substantiam, quia loco propriæ substantiæ subrogata est Verbi substantia. Consentiant Recentiores asserentes violentiam non fieri rei, quando si illi inesset appetitus elicitus, contenta esset illo, quod subrogatur loco entitatis, in quam fertur innatus appetitus. Addit Arriaga nihil absurdi esse inferendum, etsi concederetur naturam humanam Christi secundum appetitum innatum esse violentam.

Obiicies secundò. Verbum assumpsit totam essentiam hominis, & non assumpsit substantiam: ergo substantia non dicit aliquid positivum, aliàs non assumpsisset totum positum, quod dicit homo, & consequenter non assumpsisset totam essentiam. Resp. essentiam hominis dici illius naturam compositam ex materia, & forma quam totam assumpsit Verbum, etsi non assumpsisset substantiam positivam, quæ dicitur essentia, seu natura, sed naturæ terminus, seu complementum. Itaque assumpsit Verbum totum quod naturam constituit, non verò illud, quo constituitur suppositum in esse suppositi, quod aliter dici solet Verbum assumpsisse totum, quod dicit homo in recto, non verò illud, quod dicit in obliquo.

PUNCTUM III.

Quæ sit formalis ratio substantiæ.

FRequenter inquiritur quis sit effectus formalis substantiæ, sub quibus terminis eadè venit difficultas cum illa, quæ sub præfixo titulo voco, cuius termini magis mihi arident, quia ut sæpe monui, & ex professo tradidi Contr. 2. Phys. Punct. 3. effectus formalis non distinguatur à composito constituto ex subiecto, & forma, cui talis effectus formalis tribuitur, unde idem est inquirere, quis sit effectus formalis substantiæ, ac inquirere, quid sit suppositum constitutum ex natura & substantia? Clariùs ergo inquiritur quæ sit formalis ratio substantiæ: ex qua cognoscatur quid sit suppositum formaliter ut suppositum, & quæ perfectio accrescat naturæ ex eo, quod substantia afficiatur.

Recedendum est in primis à Caietano, qui docuit 3. p. q. 4. art. 2. substantiam esse rationem formalem ex vi cuius existit natura, & formaliter existens constituitur, quod ut componeret dicebat substantiam afficere naturam in priori quodam signo, in quo non supposebatur existens. Sequuntur Caietanum alij Thomistæ, qui pro se referunt Angelicum Doctorem 3. p. q. 17. art. 2. sed immeritò, quia ibi Angelicus Doctor potius oppositum innuit, asserit enim teste ipso Caietano esse pertinere ad personam ut habentem, seu id quod est; & ad naturam ut principium, seu quo aliquid est. Contra Caietani sententiam agendū est rationibus quibus probavi Contr. 2. Punct. 2. essentiam cuiusvis rei non distinguì à propria eiusdem rei existentia. Secundo quia adhuc in opinione, quæ essentia ab existentia distinguatur, creatio terminatur ad rem existentem, & creatio est causalitas ex vi cuius res cum sua existentia constituitur. Sed substantia aduenit naturæ iam creatæ, seu productæ: ergo substantia aduenit naturæ iam existenti: ergo natura non constituitur formaliter existens per substantiam. Tertio, si natura existeret per substantiam, quæ terminatur, natura humana Christi, existeret per substantiam Verbi, sed substantia Verbi est infinita, & ab æterno existens: ergo existeret per existentiam infinitam, & ab æterno existentem.

existentem: ergo non in tempore incepisset, sed esset ab æterno, & Verbo coæva. Dices naturam humanam non fuisse ab æterno unitam existentiam Verbi, & ita non fuisse ab æterno, etiam si Verbi existentia per quam existit dum est unita fuerit ab æterno. Contra: Si natura humana existeret per existentiam Verbi, unio naturæ ad existentiam Verbi existeret per eandem existentiam: ergo unio existeret ab æterno: ergo natura humana Christi, & illius unio ad existentiam Verbi ab æterno existerent, & ab æterno natura humana Christi esset unita Verbo, & ab æterno existeret cum unione, quod falsum est, & ex suis principiis deducere intendo, ut ab absurdo consequentis illarum falsitas deprehendatur.

3 Dico secundò cõtra Egidium in tract. de comp. & Arg. in 3. dist. 6. q. 1. Henr. quodlib. 3. q. 2. rationem formale subsistentiæ non esse substatem accidentibus, neque naturæ constitutivæ affectu, seu accidentibus informatam. Consentunt omnes moderni, & facillè ostenditur. Actum substatem accidentibus tanquam materiale subiectum, ex quo educantur, est illa pars, & actus substandi non distinguitur à passione, per quam accides dependet à causa materiali, & hæc influit in illud. Actum informari subiectum dicitur informatione, seu unione, ex cuius subiectum redditur informatum: sed subsistentia distinguitur à passione, quæ est accidens, & ab unione inter subiectum & formam, tum quia unio naturæ ad accidentia accidens est, tum quia Verbum assumptum naturæ, quoniam hæc amitteret aliquod accides, seu unione aliquam ad proprium ipsius accidens, quæ omnia supposita unione natura humana Christi retinet, & non retinuit propriam subsistentiam: ergo subsistentia distinguitur ab inhesionem, & informationem accidentium: ergo ex vi subsistentiæ nullo modo constituitur natura substatem accidentibus. Si dicas subsistentiam non tribuere naturæ hoc, quod est actu substatem, sed posse substatem, non maiori opera impugnaberis. Possesse substatem media passione dicit potentiam passivam, seu receptivam formæ cui substandum est. Possesse substatem media informatione dicit posse terminare unione respicientem formam. Sed natura per se ipsam est potens recipere formam, & terminare unione ad illam: ergo non constituitur potens per subsistentiam. Confirmatur: quantitas in omnium sententia substatem alijs accidentibus media unione, & informatione, & non habet subsistentiam: ergo subsistentia non requiritur per subiectum accidentibus substatem, neque media inhesionem, neque media informatione. Probat hæc ratio à quantitate desumpta: subsistentia non requiritur, neque tanquam rationem formalem, neque tanquam conditionem, siquidem quantitas omnino absque subsistentia potest sibi unire, & recipere alia accidentia. Dices quantitas non posse primò substatem, siquidem datur aliud subiectum quod quantitati substatem. Resp. quantitas non posse primò substatem non provenire ex defectu potentie ad substandum, sed ex eo quod ipsa supponat subiectum, quod si non supponeret eodem modo substatem accidentibus, & primò substatem diceretur.

4 Dico tertio cõtra plures Rectiores. De ratione subsistentiæ quæ abstrahit à completa, & incompleta non esse incommuniabilitatem, quæ opponitur inhesionem, neque ex vi illius constituitur natura, seu subiectum quod afficit existens in se, seu non dependens à subiecto. Probo. Materia prima, anima rationalis, Angelus, & totum compositum, seclusa quacunque subsistentia sunt incapacia dependendi ab alio tanquam à subiecto præsupposito, seu essendi in alio tanquam in subiecto: ergo non indigent subsistentia ut sint in se, seu ut habeant in seipsam, seu independentiam ab alio tanquam à subiecto. Materiam primam, Angelum, & totum compositum non indigere subsistentia ut sint in se seu independentia à subiecto facillè euincitur, quia materia essentialiter est primum subiectum, quod dicit nullum aliud ad illam præsupponi, aliis non esset primum subiectum, siquidem aliud prius præsupponeret, Angelus autem, & quodlibet aliud totum compositum, cum nullo alio subiecto ab ipsis distincto possunt compositionem intrinsecam non possunt subiectum supponere, quod si supponerent, non essent entia totalia, & adæquata. De anima rationali eandem conclusionem probo. Anima rationalis creatur, sed eo ipso quod creatur est independentis à subiecto, & nullum supponit, quia creatio est productio rei ex nihilo, hoc est ex nullo præsupposito subiecto: ergo seclusa subsistentia præcisè per creationem constituitur anima rationalis independentis à subiecto: ergo superflua est subsistentia, ut anima rationalis, materia prima totum simplex sicuti An-

Francisc. de Ovidio, Philosoph. Tom. 1. 1.

gelus, & quodvis aliud corporeum, si datur, & totum compositum sunt independentia à subiecto, seu ut habeant in seipsam oppositam inhesionem, & dependentiam à subiecto. Eandem rationem latius pro omnibus entitatibus conficio. Quælibet entitas necessariò est producta per creationem, vel productionem, & eo ipso quod supponatur existens, supponitur existens per educationem, vel creationem: ergo eo ipso quod supponatur existens debet supponi dependens à subiecto, vel independentis ab illo: ergo subsistentia, quæ accidit rei existenti non potest illi tribuere esse independentem à subiecto: Probo consequentiam: eo ipso quod subsistentia supponat rem existentem ex vi educationis, supponit illam dependentem: ergo non potest illam constituere independentem, aliàs esset dependens, & independentis: dependens, quia ita supponitur ad subsistentiam; independentis, quia per subsistentiam independentis constitueretur. Neque dicas subsistentiam posse destruere dependentiam quam supponit in forma, quia nihil quod per se ad aliud supponitur potest ab illo destrui, illud enim quod supponitur ad formam debet illi coexistere, & illius causam dicitur, & non potest effectus causam destruere, à qua adhuc remotè accipit esse, & cui debet coexistere. Secundò, si subsistentia supponens formam dependentem per educationem destrueret dependentiam formæ, destrueret illius educationem, quod esset formam destruere, quia nihil aliud est destruere formam, seu quamlibet aliam entitatem, quam auferre actionem, ex vi cuius existit seu producit. Si subsistentia rem supponat existentem ex vi creationis, supponit illam iam independentem, quia creatio constituit rem extra subiectum: ergo superflue aduenit subsistentia, ut rem iam independentem à subiecto, iterum independentem constituat.

Dices hæc entitates seclusa subsistentia esse independentes negatiue, non verò positiue, quia positiua incapacitas dependendi à subsistentia formaliter provenit. Contra: Materia prima, Angelus, & totum compositum habent hanc incapacitatem dependendi à subiecto per suasmet intrinsecas entitates, quia conceptui intrinseco materiæ primæ, & totius completi, siue simplicis, siue compositi repugnant dependentia à subiecto. Anima rationalis in multorum sententia per se ipsam habet eandem repugnantiam, & adhuc de potentia Dei absoluta, seclusa creatione non potest educi, & dependere à subiecto vel saltem habet hanc incapacitatem dependendi per creationem, quæ est forma positiua: ergo omnes prædictæ entitates habent incapacitatem formalem dependendi per formalitates positiuas: ergo habent incapacitatem positiuam dependendi quid enim est incapacitas positiua dependendi, nisi prædicatum quoddam positiuum cui repugnat dependentia: ipsa enim non dependentia, seu dependentiæ negatio nunquam potest esse quid positiuum, sed semper dicit formaliter negationem.

Dices hæc entitates seclusa subsistentia habere incapacitatem radicalem dependendi, non verò formalem, quæ provenit à subsistentia. Contra: prædictæ entitates habent prædicata, seu rationes positiuas supra assignatas, quibus immediatè repugnat dependentia, & cum quibus hæc non poterit componi, etiam si subsistentiam demas: ergo habent seclusa subsistentia incapacitatem formalem dependentiæ, quia incapacitas formalis dependentiæ nihil est aliud, quam prædicatum, cui immediatè, & per se repugnat dependentia, sicut capacitas formalis dependentiæ aliud non est, quam prædicatum, ex vi cuius immediatè, & per se potest dependentia entitati competere. Aliter posset responderi subsistentiam posse tribuere incapacitatem dependendi rei aliàs incapaci, quia potest entitas ex pluribus titulis adæquari esse incapax cuiusvis formæ, ut patet in humanitate Christi, quæ ex vi unionis hypostaticæ est incapax peccandi, & rursum incapax peccandi constituitur per visionem beatam. Non nego posse entitatem esse incapacem pluribus titulis cuiusvis formæ, sed assero superflue addi formam rei iam incapaci præcisè ut fiat incapax, quia tunc perinde se habet subiectum cum illa formæ, ac si eadè careret. Neque exemplum à se adductum quidquam contra meam sententiam probat, quia visio beata quæ Christum iam impetibilem, iterum incapacem peccandi constituit, non datur Christo præcisè, ut fiat incapax peccandi, sed ut constitutur beatus, & videns Deum, ex quo secundariò impetibilis infertur, subsistentia autem rei iam incapaci dependendi

pendendi daretur, vt incapax constitueretur, & hæc incapax esset primarius effectus subsistentiæ, & prima ratio constitutiua illius. Si dicas subsistentiæ aliam formalitatem competere, quæ dicatur tribui rei, quam constituit subsistentem, illam assigna, in hac enim inuenienda totum huius negotij fitu est opus, quæ si assignes, si ad rem sit, infera ego in illa totâ rationem formalem subsistentiæ consistere, & frustra illi hanc incapacitatem attribui pendendi.

Respondent alij apud Patrem Arriag. formam habere posse duplicem dependentiam à subiecto, quandam à priori media passione, aliam à posteriori media vnione, cui duplex independentia correspondet, & incapacitatem dependentiæ à priori per passionem tribui creationi, & alteram incapacitatem pendendi à posteriori mediâ vnione subsistentiæ tribuendam esse, in qua formaliter consistit. De dependentia à posteriori in vniuersum dixi Contr. 2. Physic. Punct. 7. vbi probaui, quàm agere possit hæc concipij in præsentem materiam, omnino est conficta: quia forma media vnione nullo modo dependet à subiecto, & educatione posita, etiam si forma educta subiecto non esset vnita, naturaliter conseruaretur, & totum miraculum esset in negatione vnionis, & non in formæ conseruatione, & quælibet forma, siue accidentalis, siue substantialis creata, etiam si extra subiectum sit creatione supposita, naturaliter conseruatur, neque quantitati Eucharisticæ, quæ existit sine vnione ad subiectum, & sine dependentia ab illo, datur duplex modus, quidam loco vnionis, & quidam loco dependentiæ, sed vna creatio, per quam producit independentem à subiecto, & negatio vnionis, ex vi cuius subiecto vnita erat. Neque fundamentum adhuc apparens inuenio ad concedendam hanc dependentiam à posteriori per vnionem respectu formæ creatæ, neque ad dicendum quantitatem Eucharisticam præter creationem, ex vi cuius est extra subiectum inhesionis, habere alium posituum modum ex vi cuius sit extra subiectum informationis, præcisè enim ex eo quod habeat negationem vnionis, seu ex eo quod non habeat vnionem, & terminet creationem, existit independentem ab utroque subiecto, seu existit independentem, & non vnita subiecto, quia præcisè per creationem intelligeretur independentem à subiecto inhesionis, & informationis, etiam si actu esset vnita, & actu subiectum informaret, quia forma, quæ subiectum informationis respicit taliter, vt deficiente informatione, ex vi causalitatis superstitis existeret, nullo alio subrogato loco informationis, independentem esse dicitur ab informatione, & à subiecto, quod respicit mediâ illa.

Secundò: Modus iste dicendi sustineri nequit in materia prima, Angelo, & toto composito, quia his entitatibus per seipsas implicat dependentia à posteriori per vnionem, sicuti dependentia à priori per inhesionem: ergo non rectè in ordine ad illas explicatur ratio formalis subsistentiæ per incapacitatem pendendi. Probo antecedens. Si poneretur Angelus subsistentia seclusa non dependeret à posteriori à subiecto, ergo subsistentia seclusa Angelus habet incapacitatem pendendi à posteriori. Respondent apud Arriagam huius dicendi modi patroni, implicare Angelum poni sine subsistentia. Admitto hoc quod mihi falsum est, & sic arguo: Subsistentia requiritur, vt existat Angelus, qui etiam si per impossibile sine subsistentia posset existere, implicaret dependere à posteriori à subiecto: ergo subsistentia non datur, ne Angelus à posteriori dependeat, sed vt existat ille, qui per se incapax est pendendi à priori, & à posteriori à subiecto.

Dico quartò. Ratio formalis subsistentiæ non est incommunicabilis per modum partis in ordine ad totum essentiale, vel integrale. Respectu totius completi, siue simplicis siue compositi eodem modo probatur conclusio sicuti præcedens, quia cum totum sit incapax se communicandi per modum partis, superfluum illi superadderetur subsistentia, vt communicationis incapax fieret. Secundò, quia etiâ si respectu formarum, seu entitatum incompletarum posset tribui subsistentiæ hæc formalis ratio, tamen respectu totius completi, alia assignanda est, quæ communis poterit esse omnibus entitatibus, tam completis, quàm incompletis, præcipuè cum nullum sit fundamentum ad tribuendam hanc formalitatem subsistentiæ. Tertio efficacius arguo: etiam si subsistentia simplex sit indiuisibiliter totum efficiens, & forma subsistentiam specialem non habeat, dum est vnita, tamen ipsa forma immediatè afficit subsistentia totius, non enim immediatè subsistentia afficit totum, & postea par-

tes medio toto, sed ipsa formalis affectio totius est affectio vtriusque partis: ergo forma verè subsistit subsistentia totius, quæ immediatè afficitur dū est vnita, & tamen communicatur subiecto inquam compari, & composito tanquàm toti, in quo includitur: ergo subsistentia ex vi cuius forma subsistit, non reddit illam incommunicabilem. Vergeo & declaro idem argumentum: in eo differunt opiniones, quæ simpliciter subsistentiam & compositam tribuunt toti subsistenti, quod opinio quæ simplicem concedit, asserit ex vi simplicis modum fieri, quod alia opinio asserit fieri per modum quendam compositum ex duplici parte, quarum vna afficit materiam, & altera formam: ergo idem affectus præstandus est à subsistentia respectu materiæ, formæ, & totius compositi, siue subsistentia sit simplex, siue composita, sed subsistentia simplex non tribuit formæ illâ incommunicabilitatem: ergo nec composita.

Dico quintò. Non rectè explicatur ratio formalis subsistentiæ per hoc quod est reddere naturam incommunicabilem alteri, vt supposito, seu per hoc quod est constituere totum incommunicabile alteri supposito, quod sic probo. Hoc quod est subsistentiam constituere naturam incommunicabilem alij supposito, vel dicit naturam propriam subsistentia terminari specificatiuè sumptâ non posse in sensu composito terminari aliena subsistentia, etiam si propria subsistentia aliena non terminaretur, neque assumeretur suppositum formaliter vt suppositum, vel dicit naturam vt terminatam formaliter propria subsistentia, non posse aliena terminari, ita vt propria illius subsistentia aliena terminetur, & assumatur suppositum vt suppositum. Neutrū horum explicat naturam subsistentiæ: ergo alia ratione explicanda est. Primum modum constituendi naturam incommunicabilem non explicare conceptum quidditatum subsistentiæ sic probo. Formam constituere subiectum incapax habendi alia eiusdem omnino rationis cum ipsa, vel illi oppositam, est quid commune omnibus formis: ergo etiam hoc eueniat subsistentiæ illis conceptis quidditatum non explicabit. Antecedens est certum, quia forma equi constituit subiectum, quod afficit incapax recipiendi in sensu composito falsè naturaliter, & in multorum opinione etiam supernaturaliter, alia formam equi, & formam leonis, & quancumque alia numero, vel specie ab ipsa distinctam: ergo etiam subsistentia reddat subiectum, quod afficit incapax habendi aliam subsistentiam numero, vel specie ab ipsa distinctam, ex hoc capite non poterimus subsistentiam ab aliis formis distinguere, neque in hoc prædicato aliquid speciale assignamus ratione cuius possumus quidditatuè subsistentiam cognoscere, illamque ab aliis entitatibus discernere. Vergeatur secundum se seclusa propria subsistentia, vel est capax vel incapax terminandi aliena subsistentia. Si est incapax, superflue additur propria, vt fiat incapax, si est capax, capacitas hæc est intrinseca, & identificata cum natura: ergo non potest tolli propria subsistentia: ergo tantum impeditur, ne reducat ad actum secundum, dum existit propria subsistentia, quod commune est omnibus formis, quælibet enim impedit ne cum illa coniungatur in ordine ad idem subiectum alia eiusdem omnino rationis, vel specie ab illa distincta: ergo sicuti interrogatus, quid esset forma substantialis constitutiua compositi, quidve respectu subiecti præstaret, ineptè responderes. Forma substantialis est illa, quæ vnita subiecto impedit ne tale subiectum alteri formæ substantiali vnatur, vel quæ constituens totum cum materia, non permittit materiam aliud totum constituere, sic ineptè respondes, rationem formalem subsistentiæ, quam disquirimus, esse constituere naturam, quam afficit incapacem affici alia subsistentia, quod tantum dicit, dum ais effectum formalem subsistentiæ esse reddere naturam incommunicabilem alteri vt supposito.

Ratio propter quam ineptè per hanc incommunicabilitatem conceptus quidditatus subsistentiæ explicatur est, quia hoc expellere, seu impedire formam oppositam est secundarius effectus, qui supponit primum: ex eo enim quod hoc compositum, siue subsistens sit constitutum, per hanc formam, vel subsistentiam, sit expelli constitutum aliud totius, si ex parte materiæ præcesserit: vel impeditur, si non præcesserit, quod est secundarius effectus ortus ex primario, per quem non possumus primum quidditatuè cognoscere, quia hic secundarius effectus omnibus formis est communis, idemque potest esse ex formis specie distinctis, eadem enim expulsio ligni fiet à forma ignis vel aquæ superuenienti materiæ, quæ cum forma ligni præcesserit. In his autem in quibus non est idem effectus, reperitur cum

cum eadem proportionem, & similitudinem, quia sicut calor opponitur cum frigiditate, ita humiditas cum siccitate, quapropter si aliunde has qualitates non nouerimus, non poterimus ex ipsarum mutuâ oppositione earumdem naturarum rimari, quod contingit in forma substantiali constitutiva totius essentialis. & in subsistentia, quia sicut subsistentia opponitur cum subsistentia, ita forma substantialis cum forma substantiali, quapropter aliunde cognoscenda est natura subsistentiæ, & substantialis formæ natura, & non ex oppositione, quam habet forma cum forma, & subsistentia cum subsistentia petenda est. Rursus si subsistentia daretur naturæ, ut aliam subsistentiam impediret, superflue daretur subsistentia in rerum natura, hæc enim subsistentia esset ad illam impediendam, & illa ad hanc impediendam: ergo si neutra esset possibilis, nulla desideraretur, siquidem necessaria non esset ad impediendam alteram, & vanis sumptibus natura has subsistentias impediret illarum productione, cum posset nullam creare, & ita necessum non esset aliquam impediri, & magis immunis esset natura ab aliena subsistentia, si hæc repugnaret, quam dum propria impedita alienam imminenter propulsat.

12 Si dicatur rationem formalem subsistentiæ consistere in incapacitate terminandi alia subsistentia, & reddere naturam incommunicabilem non specificatiue, sed reduplicatiue formaliter ut subsistentem, quod est constituere suppositum impotens terminari formaliter ut suppositum alia subsistentia inassumptibili ab alio, prius natura subsistentiæ explicatur, quia inepte quis definiret formam substantialem per incapacitatem informandi alia forma substantiali, & per hoc quod est constituere quoddam totum incapax informandi alia forma, hoc enim omnibus formis commune est. Deinde quia frustra daretur subsistentia in rerum natura, præcisè, ne terminaretur alia subsistentia. Ultimò quia in utroque modo explicandi hanc incommunicabilitatem idem per idem definitur, subsistentia est quæ constituit naturam incommunicabilem alteri supposito, siue hoc intelligatur de natura specificatiue sumpta, siue de illa formaliter, ut subsistente, quia in definitione ponitur suppositum, cui natura incommunicabilis dicitur, quod suppositum constituitur per subsistentiam, cuius naturam inquirimus, & quæ esset cognoscenda, ut possemus cognoscere quid sit naturam esse incommunicabilem alteri supposito. Ultimò probo effectum formalem subsistentiæ non posse in aliquo negatiuo consistere: effectus formalis est totum resultans ex forma, & subiecto: sed subsistentia est quid positiuum; natura, quæ subsistentia afficitur positiua est: ergo totum resultans ex natura & subsistentia est quid positiuum: ergo id quod formaliter dicit in ratione talis, & tanquam proprium constitutum, seu id quod dicitur primariò suppositi, ut suppositum, non est incommunicabilis negatiua, sed ratio aliqua positiua, ex qua ad summum oriatur negatio communicationis, quæcumque propria supposito dicatur, quæ erit secundarius effectus, & non primarius.

13 Dico sexto. Effectus formalis subsistentiæ non est constituere naturam omnino incommunicabilem: Trado hanc conclusionem contra nonnullos asserentes non explicari rationem formalem subsistentiæ per incommunicabilitatem alteri, ut subiecto inhaesionis, veluti parti, definiri autem per omnimodam incommunicabilitatem quia subsistentia constituit suppositum per se existens, & naturam existentem in se, cui repugnat ex vi huius subsistentiæ esse in alio: siue tanquam in subiecto, siue tanquam in toto, aliòve quocumque modo. Ita P. Vasq. t. i. in 3. p. disp. 3. c. 4. sententia hæc ex conclusionibus suprà traditis facillè reicitur: ratio formalis subsistentiæ non est reddere naturam incommunicabilem alteri ut subiecto, neque ut toti, neque ut supposito: ergo non est tribuere naturæ omnimodam incommunicabilitatem. Antecedens tradidi, & probavi conclusionibus præcedentibus; consequentia est legitima. Rationem traditam iterù breuissimè attingo: natura completa ex se est incommunicabilis alteri ut subiecto, & ut toti: ergo tantum subsistentia poterat deferuire, ut illam constitueret incommunicabilem alteri ut supposito, sed per hanc incommunicabilitatem non rectè definitur ratio subsistentiæ: ergo nequit explicari per omnimodam incommunicabilitatem. Ultimò quia formæ materiales ut probabo Pun. 4. adhuc quando sunt in toto, & dependentes à materia subsistent, & tamen communicantur toti, & subiecto: ergo nulla ex his incommunicabilibus pertinet ad rationem formalem subsistentiæ.

Dico octauò. Effectus formalis subsistentiæ non est reddere naturam potentem operari, seu illam complere in ratione principij operatiui. Fatentur omnes subsistentiam non pertinere ad rationem formalem constitutiuam principij operatiui, verumtamen defendunt nonnulli subsistentiam esse conditionem requisitam ad operandum, sine qua virtus operatiua naturæ non intelligitur absolute in actu primo potens operari, & hac ratione defendunt rationem formalem subsistentiæ consistere in hoc quod est constituere naturam per modum conditionis intrinsecæ, & consubstantialis illi proxime operatiua. Potest probari nostra conclusio, & impugnari prædicta sententia ex duplici cap. Primo si affirmemus subsistentiam non esse conditionem requisitam ad operandum, sed naturam per se esse operatiuam independentem à subsistentia, ita tenent P. Vasq. 3. p. disp. 21. c. 3. P. Albertinus de prædic. substantiæ disp. 3. q. n. 17.

14 Alio modo potest dici, dato subsistentiam esse conditionem requisitam ad operandum per hanc rationem conditionis non rectè explicari rationem formalem subsistentiæ: ita tenet P. Lugo qui t. de Incarnat. disp. 8. sect. 1. docuit subsistentiam requiri ex parte principij ad operandum, cum quo alium formalem effectum subsistentiæ posita assignabo. Ex utroque capite sententiam impugno, ex primo quia nullum est fundamentum ad asserendum naturam indigere subsistentia, ut conditione ad operandum, sine fundamento autem non debent conditiones ad operandum assignari. Secundo quia non apparet in quo genere, neque qua ratione subsistentia possit esse conditio, ut naturæ operetur, non est enim applicatio agentis ad passum, neque dispositio ad effectum, neque huiusque conditionis genus cognitum fuit ad quod possit subsistentia reduci. Dicunt recentes inferri subsistentiam esse conditionem ad operandum, quia si ita non esset, opera facta à Christi humanitate Verbo vnita non dependerent ab vnione hypostatica, neque illam supponerent ex parte principij, ac proinde posset Christus suam vnionem promereri. Non moueor hac ratione, quia etiam si physice opera elicit ab humanitate Christi non dependeant ab vnione hypostatica, dependent ab illa moraliter, ut meritoria quatenus à principio significante talia opera, quod sufficiens est, ne talis vnio cadat sub illorum meritum, sicuti opera virtutum moralium naturalium efficienter non procedunt à gratia habituali, quam supponunt, ut formam dignificantem, & illam promereri non possunt, quia non solum principium physicum, sed neque principium dignificans potest cadere sub meritum, eo enim ipso quod opus procedat à natura sancta per vnionem tanquam per causalitatem, opus dignificatur mediâ vnione, & cum formaliter, ut meritorium, dicat dignificationem; non potest ut meritorium, respicere tanquam præmium formam dignificantem, neque causalitatem mediâ qua formaliter constituitur dignum.

15 Frequentius probari solet subsistentiam se tenere ex parte principij vulgari axiomate *Actiones sunt suppositorum* quod fertur ex Aristot. Damasc. & Ioanne Theologo in Concilio Florentino. Negat P. Vasq. hoc axioma esse Aristotelis & Damasceni: sed esto, quid ex Arist. inferri potuit qui suppositum non cognouit? Doceret Aristoteles si tale axioma tradidisset, actiones esse singularium, quæ supposita appellaret, & non naturæ in abstracto sumptæ. Tradiderit hoc axioma Damascenus, quod verè tradidit Ioannes Theologus, ex illo non inferitur suppositum in ratione suppositi debere præcedere operationes, sed has tribui suppositis, eo ipso quod procedant à natura subsistentia terminata. Nam eodem modo dicere possumus passionem esse suppositorum, sicut enim non dicimus humanitas generat, sed homo generat, ita non dicimus humanitas generatur, sed homo: ergo sicuti ex hoc principio non inferimus tenere se formaliter ex parte principij passiuum in creaturis ratio formalis subsistentiæ, ita non debemus inferre tenere se ex parte principij, sed actiones supponentes tantum naturam ex parte principij tribui supposito, sicuti alie procedentes tantum ab anima toti compositio tribuuntur. Aliter sententia probari intenditur. Modus operandi sequitur modum essendi: sed anima rationalis vnita materiæ operatur dependenter ab vnione; & separata independentem ab illa: ergo natura terminata subsistentia operabitur dependenter ab illa. Respondeo modum operandi non sequi omnes modos essendi superadditos, homo enim sedens non intelligit

dependentem à sessione, ita neque natura subsistens dependentem à subsistentia. Ad paritatem desumptam ab vnione, Respondeo nobis à posteriori constare animam vnitam operari cum dependentia ab vnione, vbi autem nulla est ratio neque experientia, quæ suadeat dependentiam actionis ab aliquo modo, ponenda non est, & ita in actione respectu subsistentiæ non est sine ratione, aut fundamento statuenda. Ex altero item capite sententiam impugno, quia etiam si subsistentia esset conditio ad operandum, sunt etiam aliæ entitates, quibus hæc ratio competit, ac proinde non ex illa poterimus quidditatiuè subsistentiam agnoscere, approximatio enim inter agens, & passum, & inhærentia formæ substantialis in subiecto conditiones sunt vt forma operetur ergo illis conueniet ratio formalis subsistentiæ, si hæc tantum dicit esse conditionem ad operandum. Dices subsistentiam esse conditionem diuersæ naturæ à reliquis. Hanc naturæ diuersitatem querimus, illam dato, & explica quomodo, vel quo genere subsistentia sit principium ad operandum, quod haud facile à quocumque explicandum est; monearis tamen precor, te audiendum non esse, si dicas subsistentiam complere naturam in esse principij, quia omnis conditio supponit totam virtutem, & complet actum primum, ac proinde si dicas subsistentiam complere actum primum, vt natura, quæ ex se habet totam virtutem, à qua procedit actio, sit proximè expedita ad operandum, hoc commune est omnibus conditionibus, & non speciale subsistentiæ; si affirmas subsistentiam complere virtutem actiuam in ratione virtutis, & potentie physicæ, iam non erit conditio ad operandum sed formaliter virtus operatiua inadæquata, & natura virtutem tantum inadæquatam ex se habebit ad operandum quod alienum est à veritate, & ab omnium sententia.

17 Vltimò nota non bene percipi consequentiam doctrinæ Suarezij in hac re; docuit disputatione treigesimaquarta Metaphysicæ numero decimo, cum communi sententia, subsistentiam esse conditionem ex parte principij ad operandum quando existit, & postea addit n. 15. quod si per possibile, vel impossibile natura absque subsistentia permaneret, in illo casu posset operari naturaliter. Quæ doctrina mihi displicet, quia id sine quo effectus naturaliter fieri potest, conditio non est, est enim constitutum conditionis non posse fieri sine illa, illud cuius dicitur conditio, vnde dicere solemus *conditio sine qua non*, neque alium influxum habet conditio, nisi quod illa posita ponatur effectus, qui illa ablata non poneretur, & si admittatur conditio physicè non influens ad effectum, & aliàs non prædeterminans ad illum, sine qua effectus esse potest, dicam ego conditionem esse huiusmodi habere pileum ad intelligendum, & esse musicum ad ædificandum.

18 Dixi iam quid non sit hic modus; quid verò sit non ab aliquo facile dicendum spero, neque à me explicari posse præsumo. Venit hic subsistentiæ modulus vltimus ad Philosophiam, cum iam ministeria omnia naturæ distributa erant, ac proinde difficillimum puto illi officium dare; ad aliud tribunal eum remitterem, si cum illo melius actum fore putarem, verumtamen vidimus quàm aegrè ab omnibus illius naturæ exercitium explicetur, cuius alia non est ratio nisi quia antequàm cognosceretur, Philosophi agnoscebant substantias independentes à subiecto, illarumque virtutes cum omnibus requisitis ad operandum, quasdam substantias incompletas, completas alias incommunicabiles toti, & subiecto ac proinde nullum modò fundamentum reperiunt, vt ex inuentione noui modi asserant illum ad aliquod ex prædictis muneribus esse requisitum, quæ ratio si rectè expendatur magnam vim habet contra omnes dicendi modos iam relatos.

19 Dico primò. Nullum est principium naturale, neque hucusque reuelatum, quo possit cognosci subsistentia, nisi esse quamdam entitatem substantialem naturæ superadditam, & constituentem quoddam concretum substantiale, quod suppositum appellamus. Ex hoc potest dici subsistentiæ munus esse naturam perficere per modum termini. Non dari aliud principij ex quo quidquam aliud possit inferri, sic probò. Subsistentiæ existentia neque à priori, neque à posteriori nobis constat, vt fatentur omnes, sed tantum ex fide habemus Verbum fuisse vnitum humanitati Christi, & assumptisse humanitatem, & non hominem, ex quo rectè inferimus hominem aliquid dicere supra humanitatem, quod Verbum non assumpsit loco cuius subrogata

fuit subsistentia Verbi, inferimus etiam illud esse quid substantiale, quia Verbum assumpsit naturam non spoliata suis accidentibus, & proprietatibus, & quia subsistentia substantialis Verbi loco accidentis, subroganda non erat, & quia hoc concretum homo quod formaliter dicit subsistentiam, accidentale non est, sed substantiale. Neque quidquam aliud licet inferri ex principijs fidei reuelatis, quibus docemur Verbum assumpsisse humanitatem, & non hominem, & permansisse vnitum anime Christi à corpore separatè in triduo mortis, item illius inferitur, gratis, & absque vilo fundamento de natura subsistentiæ dicitur, præter illa, quæ communia sunt omnibus entitatibus, vel entitatibus substantialibus, videlicet habere presentiam, aliæque huiusmodi valde vniuersales. Posse dici subsistentiam naturam perficere per modum termini, quo aliqui putant illius naturam ex parte definitæ facile suaderi poterit, quia subsistentia naturæ aduenit, & cum illa componit totum subsistens, ex quo inferitur illam perficere, hanc perfectionem esse per modum termini nihil aliud dicit, quàm esse vltimam rei perfectionem, supra quam alia substantialis perfectio non cadit, subsistentia enim aduenit naturæ iam completæ, & toti composito, subsistenti autem seu supposito, nihil substantiale potest superaddi. Sententiam hanc sic explicatam delectat P. Lugo l. de Incarn. disp. 12. sect. 3. quam confirmat ex Epiphani. Diacono in 7. Synodo generali. Const. 6. tom. 2. post medium. Vbi dicit naturam per se existentem esse illam, quæ non indiget altera vt subsistat. In quibus verbis videtur per se sumere per se existere seu subsistere, & non indigere alia natura. Quod dicit esse vltimò perfectam, & terminatam per vltimam sui perfectionem.

PUNCTVM IV.

An subsistentia sit entitas simplex vel composita.

NON omnino sunt idem, dari subsistentias partiales, & subsistentiam habere partes, potest enim subsistentia partibus componi, quarum nulla partialis subsistentia dicatur: quod de personalitate certum est, sicut enim non dicitur persona inadæquata anima separata terminata subsistentia, ita neque illius subsistentia personalitas inadæquata dicitur, sic humanitas partibus non constat, quarum nulla humanitas inadæquata dicitur, nomen enim *humanitas* semper compositum adæquatam importat, sic nonnulli de subsistentia philosophantur.

Pater Vasquez prima parte, disputatione centesima vigesimaquinta capite quarto, absolute negat posse dari subsistentias partiales, & disputatione 174. docet neque materiam neque formam subsistentias habere in composito, & tom. 1. in 3. parte disputatione 2. agere super has subsistentias partiales admitti, existimat enim sine auctore, & contra rationem esse confectas. Non tamen eodem modo de compositione subsistentiæ in ordine ad partes integrantes, & in ordine ad partes essentielles naturæ, quam afficit subsistentia philosophatur. Affert enim subsistentiam totius diuisibilis integraliter partes habere integrales, & diuersam esse partem subsistentiæ, quæ afficit pedem, ab illa, quæ afficit caput equi, negat tamen dari subsistentias partiales adhuc in ordine ad partes integrantes, quia pars subsistentiæ afficiens partem integram non appellat subsistentiam partialem, sed asserit omnes partes subsistentiæ dici vnā integram, & adæquatam subsistentiam, quæ est in re diuisibilis sit, consistit in indiuisibili, sicuti humanitas diuisibilis in materiam & formam indiuisibilis est, quia materia secundum se, neque forma secundum se adhuc inadæquate non dicuntur humanitas. In ordine ad partes essentielles compositi nullam diuisibilitatem tribuit subsistentiæ, sed existimat ex vi eiusdem modi subsistendi secundum eandem rationem formalem indiuisibilem terminari materiam & formam.

Pater Soares disputatione trigesima quarta citata, sectione quinta, latè insequitur hanc questionem, concluditque in homine materiam habere propriam subsistentiam, & similiter formam habere subsistentiam distinctam à subsistentia materiæ; in reliquis verò compositis docet